

ТОВ "ЛО NET"

Ідентифікаційний код 30108770

вул. Почайнинська, 57/59 А

Київ, 04071, Україн

тел. +38 098-331-13-31

lawnet@lawnet.com.ua

www.lawnet.ua

Вих. № 3-30/30-06-21

Від 30 червня 2021 року

До Громадської ради
при Державному агентстві
з питань кіно

Шановні панове!

Кіно залишається найважливішим явищем художніх пристрастей людей в усьому світі як для кіномитців, так і для споживачів результатів їх творчості.

Але кінематографія в Україні - це не лише мистецтво, творчий прояв, культура; це також частина національної економіки, що знаходиться в першочергових пріоритетах державної політики, покликаної забезпечити взаємні інтереси гуманітарної та економічної сфери кіногалузі.

За допомогою правового регулювання українською державою, як і іншими країнами світу, поєднуються творчість, інтелектуальна праця з економічними та соціальними інтересами суспільства і творців, стимулюються національні кіно процеси, створюються механізми охорони та захисту особистих та майнових прав авторів та інших правовласників.

Однак, правова поведінка сучасного суспільства по ставленню до авторських прав залишає бажати кращого. При чому, неналежне ставлення до авторських прав на чужі твори часто спостерігається серед самих кінематографістів – авторів, продюсерів, виробників, які самовіддано захищають власні права на кінотвори і їх складові, при цьому вважають можливим порушувати авторські права інших осіб, без дозволу експлуатуючи чужий інтелект, талант і безсоромно привласнюючи конкретний чужий дохід, завдаючи шкоди репутації інших авторів.

Скоріш за все, такі особи самі не здатні до самостійної генерації того, що зветься креативною, творчою думкою, їх свідомість не може створити асоціацію між поняттями крадіжка та використання чужого твору без дозволу правовласника. Якщо ж злодії, які привласнюють чужий інтелектуальний продукт, діють свідомо, в кримінальному праві це визначається як умисел та кваліфікується за обтяжуючими обставинами, що збільшує покарання. І, в першому, і в другому випадку шкода завдається не лише конкретній особі, а всьому суспільству – розмивається критерій «творчий вклад», оригінальність твору стає умовним поняттям, знижується якість кінцевого продукту. Суспільство, яке має споживати такий «твір», зазнає культурні збитки, що зрештою може призвести до гуманітарної кризи та стати збитками економічними.

Нажаль, зараз порушення прав інтелектуальної власності - це розповсюджена практика не лише в Україні, але в усьому світі. Найчастіше такі порушення можна

спостерігати в мережі Інтернет та в соціальних мережах, не рідкісні випадки і серед телеканалів і провайдерів.

Самим гучним прикладом, що демонструє пряму економічну та репутаційну шкоду, завдану як українським авторам, так і безпосередньо інтересам держави Україна, є історія, пов'язана із відомим мінісеріалом «Чорнобиль», спільного виробництва американського каналу HBO та британської телемережі Sky Atlantic, який отримав багато премій на різноманітних кінофестивалях.

Виробниками мінісеріалу «Чорнобиль» без дозволу правовласників були активно використані кінофільми виробництва українських авторів та кіностудій, зокрема кінофільми, створені державними студіями Укркінохроніка, Укртелефільм. Те, що зветься кінохронікою, відзнятою вітчизняними кіностудіями, зокрема щодо Чорнобильської аварії, не є простим репортажем поточних подій; це цілісні аудіовізуальні твори, створені у відповідності до творчого замислу їх авторів – українських сценаристів, операторів, інших творців в жанрі документального кіно, які майстерно передають атмосферу трагедії Чорнобильської катастрофи, справляють сильне враження на глядача. І це «атмосферна» якість оригінальних українських документальних кінофільмів, «їх сінь і серце», експлуатується в мінісеріалі «Чорнобиль» шляхом використання численних фрагментів з оригінальних кінофільмів протягом усього серіалу.

При цьому, мінісеріал «Чорнобиль» в своїх титрах не містить жодного згадування про джерело запозичення, про правовласників, про відомих українських авторів кінохроніки, не без допомоги яких були отримані «Золотий глобус», Премія Британської академії телебачення, Премія Американського інституту кіномистецтва, Прайм-таймова премія Еммі, інші премії. Практика недобросовісного використання робіт українських кінодокументалістів стала поширеною серед як іноземних, так і вітчизняних кіностудій, телекомпаній, приватних осіб в Інтернеті.

Занадто часто й українські телекомпанії, провайдери використовують фільми, створені державними і приватними українськими кіностудіями, без дозволу правовласників та без виплати винагороди як державі, так і іншим власникам об'єктів права інтелектуальної власності.

Українська держава в особі відповідних підприємств та установ володіє авторськими правами на фільми, виробництво яких відбулося із залученням державних коштів, а також на кінофільми, що були створені за радянських часів. Одним із напрямів державної політики в сфері кінематографії має стати удосконалення заходів збереження, популяризації та захисту національної кінематографічної спадщини.

Кіностудії, інші правовласники ліцензують авторські права, надають третім особам права на використання аудіовізуальних творів. Існує світовий ринок для ліцензування національного кіно. Поведінка порушників авторських прав, які несумлінно використовують українські кінофільми, зокрема шляхом включення їх уривків в свої кінотвори, отримала катастрофічне поширення. Це призводить до знищення ринку правовласників та завдання фінансових збитків, в тому числі державі.

Прикладом успішної практичної державної політики в сфері захисту прав авторів та правовласників є діяльність державних органів, зокрема судових, у США.

Майже всім користувачам Інтернету відоме таке попередження компанії Google: «У відповідь на скаргу, подану відповідно до закону США "Про авторське право в цифрову епоху" (DMCA), ми видалили деякі результати з цієї сторінки. Ви можете ознайомитися зі скаргою на сайті LumenDatabase.org». За допомогою фінансового та репутаційного примусу в США забезпечується виконання вимог закону про авторське право не лише самою приватною компанією Google, але створені умови, коли ця організація не допускає

порушення авторських прав іншими особами при використанні послуг Google навіть в чужих юрисдикціях.

Але захистом авторських прав в кіно має опікуватись не лише держава. Забезпечення дотримання прав авторів, зокрема в кіно, кожним членом суспільства є основним завданням небайдужих та всіх зацікавлених осіб.

Для належного захисту авторських та інших прав інтелектуальної власності на національні кінофільми, створені за рахунок держави і приватних осіб, необхідні спільні зусилля органів влади, що реалізують державну політику в сфері кінематографії, а також громадянського суспільства, частиною якого є Громадська рада при Держкіно та кожний з її членів.

Ми просимо Громадську раду в межах своїх повноважень прийняти практичну участь у захисті прав кіномитців та винести рішення щодо звернення до Державного агентства з питань кіно приєднатись до вирішення питання захисту прав держави у конкретній справі, що стосується авторських прав українських авторів та національних кіностудій у спорі з каналом НВО.

Належне вирішення цього спору може стати позитивним прецедентом, який стане в нагоді всім правовласникам на кінофільми, як державі, так і приватним особам.

З повагою,

Генеральний директор
ТОВ «ЛО НЕТ»

Наталія Гнатюк